Årsberetning 2018-2019

GYMNASIESKOLERNES LÆRERFORENING

Indledning

Gymnasielærerne yder et stort og vigtigt arbejde for de unge og for samfundet. Studenterne bliver klædt på til at komme videre i uddannelse, og de opnår en bred almendannende ballast og en selvstændig og kritisk tilgang til udfordringerne i livet.

Desværre er gymnasieuddannelserne udsat for politisk pres. De årlige omprioriteringsbidrag med besparelser på 2 procent er fortsat i beretningsperioden. Det har ført til mange afskedigelser og et øget pres på de tilbageblevne lærere og arbejdsmiljøet på skolerne.

Presset på sektoren og de massive udfordringer på skolerne har fyldt meget i beretningsperioden, og det afspejler sig i årsberetningen. Den dækker et prioriteret udsnit af de mange aktiviteter, vi har beskæftiget os med i årets løb. Fælles for aktiviteterne er, at de er gennemført ud fra ønsket om at skabe de bedste gymnasieuddannelser for de unge og de bedst mulige rammer og vilkår for gymnasielærerne og skolerne.

Med regeringsskiftet og det fælles forståelsespapir skrevet sammen med regeringens parlamentariske grundlag er der eksplicit taget skridt til at afskaffe omprioriteringsbidraget. Det skaber forhåbninger om, at vi næste år kan skrive en beretning, der ikke har nedskæringer som den altdominerende og mørke grundtone.

God læselyst
Tomas Kepler
GL's formand

Indhold

Indledning 2
Nedskæringer 3
Særlig indsats for VUC 7
Indsats for ledige 8
Arbejdsmiljø 9
TR-uddannelsen 10
Fokus på Lærerkompetencer 11
Fremtidens ungdomsuddannelser 13
GL's internationale arbejde 15

Nedskæringer

Investeringer i uddannelse betaler sig

Det betaler sig for den enkelte og for samfundet at investere i uddannelse. Det var konklusionen fra økonomiske eksperter, organisationsfolk og flere politikere, da GL slog dørene op for en høring på Christiansborg i september 2018 om de aktuelle nedskæringer på uddannelse.

Blandt oplægsholderne var forskningschef i Rockwoolfonden, økonom og professor Jan Rose Skaksen, der understregede, at han ikke ville blande sig i politik, men slog fast, at "der er ingen grund til at bekymre sig om, at vi uddanner os for meget". Rose Skaksen pegede bl.a. på, at bruttonationalproduktet forøges med 100.000 kr. om året, hver gang en ung bliver løftet fra grundskoleniveau til et højere uddannelsesniveau.

Socialdemokratiets undervisningsordfører, Annette Lind, gentog flere gange, at Socialdemokratiet lover at afskaffe omprioriteringsbidraget på alle uddannelser, hvis partiet får regeringsmagten.

Uddannelse betaler sig for den enkelte og for samfundet

På høringen var det et gennemgående træk blandt oplægsholderne, at uddannelse samfundsøkonomisk bør regnes som en investering modsat i dag, hvor Finansministeriets budgetlægning ser midler til uddannelse som en samfundsøkonomisk udgift.
Høringen markerede et eksempel på den indsats, GL satte i værk for at sætte et aftryk i nedskæringsdebatten frem mod forhandlingerne om finansloven for 2019. Værdifulde synspunkter og argumenter fra centrale nøglepersoner gav opbakning til budskabet om at investere i uddannelse og få sat en stopper for fortsatte nedskæringer.

Relancering af kampagnen "Besparelser slukker drømme"

Som led i påvirkningen af forhandlingerne om finansloven for 2019 optog GL videoindslag med flere af oplægsholderne fra høringen om uddannelsesnedskæringer på Christiansborg. Fra forskellige vinkler – økonomiske, lokalpolitiske og geografiske - gav oplægsholderne i videoerne opbakning til budskabet om, at det er forbundet med alvorlige konsekvenser at fortsætte nedskæringer på uddannelse.

Videoindslagene blev sammen med udvalgte posts fra kampagnen "Besparelser slukker drømme" brugt offensivt på Facebook, Twitter og på GL's hjemmeside med en tydelig tilkendegivelse af, at omprioriteringsbidraget skal stoppe med finansloven for 2019.

Minikampagnen på de sociale medier nåede bredt ud blandt både medlemmer og politiske beslutningstagere i uddannelsessektoren, og mange delte og kommenterede de enkelte opslag.

Finanslov 2019 viderefører omprioriteringsbidraget

Finansloven for 2019 viderefører det årlige omprioriteringsbidrag med besparelser på 2 procent på de gymnasiale uddannelser og på uddannelsesområdet i øvrigt. Det stod klart, da den davæ-

rende regering i november 2018 indgik aftalen om finansloven for 2019 med Dansk Folkeparti.

For de mindste almene gymnasier, hvor eleverne i tilfælde af lukning vil få langt til et andet gymnasium, indeholder finansloven et lille plaster på såret. Fra 2019 og frem til 2022 får disse gymnasier hver 500.000 kroner årligt. Det er resultatet af en særskilt delaftale i finanslovsforhandlingerne. Med finansloven for 2019 bliver der sparet ca. 1/4 mia. kr. på de gymnasiale uddannelser.

I GL er utilfredsheden med de fortsatte besparelser stor. Daværende formand, Annette Nordstrøm Hansen, udtalte blandt andet:

"Det glæder mig selvfølgelig, at de små gymnasier får en håndsrækning. Den er helt nødvendig. Men desværre bliver de gymnasiale uddannelser fortsat ramt af omprioriteringsbidrag til trods for, at der allerede er skåret ind til benet på alle institutioner, det er fuldstændig uacceptabelt. Omprioriteringsbidraget skal væk på al uddannelse."

Som opfølgning på finansloven udsendte GL også i år materiale til alle tillidsrepræsentanter med beregninger af, hvordan finansloven vil påvirke de gymnasiale uddannelser økonomisk på landsplan og konkret på den enkelte tillidsrepræsentants skole.

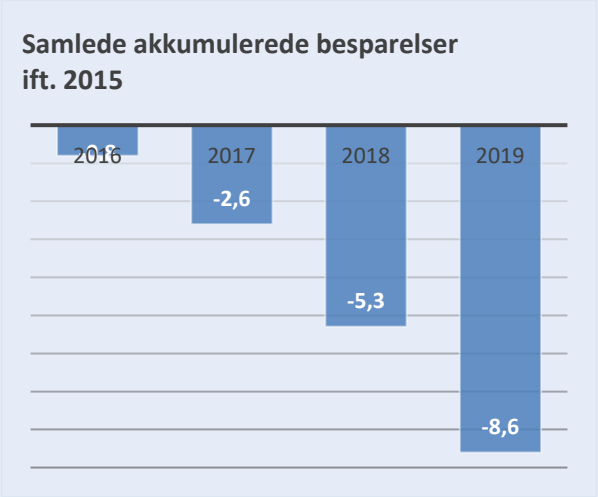

Samlede akkumulerede besparelser 2016-19 i forhold til 2015. Mia. kr. 2018-pl.

AE-undersøgelse: Uddannelser står til at miste 20 mia. kr.

Hvis VLAK-regeringen lykkes med at gennemføre sine uddannelsesbesparelser fra 2016 til 2022, vil de akkumuleret løbe op i mere end 20 milliarder kroner. Det er konklusionen i en undersøgelse, som Arbejderbevægelsens Erhvervsråd har lavet i samarbejde med Uddannelsesalliancen, som GL er en del af.

Undersøgelsen blev bragt i Berlingske i februar 2019 og gav genlyd i mediebilledet og blandt aktører i uddannelsessektoren. I GL konstaterede formand Tomas Kepler, at undersøgelsen viser, hvor omfattende og alvorlige nedskæringerne på uddannelse er, og han understregede, at skolernes eksistensgrundlag decideret er truet visse steder i landet.

Desuden lagde Tomas Kepler vægt på, at de massive besparelser gør det vanskeligt for gymnasierne at tage hånd om den enkelte elev. *"De store besparelser gør det svært for gymnasierne fortsat at skabe mønsterbrydere og social mobilitet. Alle elever, ikke mindst de sårbare unge, rammes hårdt, når lærerne ikke har det ekstra overskud"*, udtalte Tomas Kepler.

Med undersøgelsen fik GL yderligere dokumentation i kampen mod nedskæringer, som GL-formanden betegnede som *"den vigtigste kamp, vi overhovedet kan føre lige nu"*.

Uddannelsespolitisk topmøde lover stop for besparelser

Tilbage i februar tilkendegav Mette Frederiksen, formand for Socialdemokratiet, og Morten Østergaard, formand for Radikale Venstre, at det skal det være slut med uddannelsesbesparelser i årlige omprioriteringsbidrag, hvis de kommer til magten efter folketingsvalget, der skal afholdes senest 17. juni 2019.

Det skete på det uddannelsespolitiske topmøde med de to partiformænd, som 23 nordjyske gymnasieuddannelser og GL i samarbejde arrangerede på Aalborghus Gymnasium for 1000 gymnasieelever,

"Det er komplet forkert, tudetosset og decideret dumt at spare på uddannelse", sagde Mette Frederiksen, mens Morten Østergaard gik skridtet videre og slog til lyd for investeringer i uddannelse og annoncerede, *"at Radikale Venstre vil investere en ekstra milliard kroner om året på uddannelse"*. Det løfte ville Mette Frederiksen ikke dele, fordi der ikke er råd til *"at rulle besparelserne tilbage"*, som hun sagde.

Topmødet indgik i folketingsvalgkampen, som allerede var godt i gang, selvom statsministeren endnu ikke havde trykket på valgknappen. Topmødet var derfor tænkt som en mulighed for, at elever, rektorer/direktører, bestyrelsesformænd og lærere kunne udfordre to toppolitikere – der ifølge meningsmålingerne stod med store chancer for at erobre regeringsmagten - på deres uddannelsespolitiske ambitioner for ungdomsuddannelserne.

Tilbagemeldinger fra deltagere og arrangører var positive, og de to toppolitikeres tilkendegivelser blev brugt og udnyttet flittigt af blandt andre GL på sociale medier og i debatindlæg i såvel landsdækkende som regionale medier.

1000 gymnasieelever mødte Mette Frederiksen og Morten Østergaard, der begge gav løfter om at ville afskaffe omprioriteringsbidraget.

Nedskæringer udhuler kvaliteten i gymnasiet

Næsten hver tredje af landets gymnasielærere kan i mindre grad eller slet ikke levere en undervisning, de selv kan stå inde for. Det fremgår af en undersøgelse, som Gymnasieskolernes Lærerforening har foretaget blandt et repræsentativt udsnit af gymnasielærere fra alle gymnasiale uddannelser, og som blev offentliggjort i april 2019. Undersøgelsen belyser lærernes vurderinger af, hvilke konsekvenser gymnasiebesparelserne på ca.1,5 mia. kr. fra 2016 til 2019 har for især eleverne.

Det opsigtsvækkende og alarmerende resultat begrunder lærerne bl.a. med, at der ikke længere er tid til at forberede en undervisning, der kan tilpasses den enkelte elevs forudsætninger og behov, og som kan hjælpe eleven videre i sin udvikling. Besparelserne betyder, at der bliver færre lærere på skolerne – alene i år er der fyret over 300 lærere - og de, der er tilbage, får flere hold, flere elever og oplever et voldsomt stigende arbejdspres og øget stress. Det er en ond spiral, som hæmmer kvaliteten og lærernes muligheder for at tage sig af den enkelte elev i undervisningen.

Undersøgelsen gav genlyd i pressen, hvor både den trykte og elektroniske del interviewede og citerede GL's formand, der understregede, at man

ikke kan gennemføre så massive besparelser, uden at det går ud over kerneydelsen og kvaliteten i gymnasieuddannelserne.

Den omfattende omtale gav et godt rygstød til GL's initiativer mod fortsatte uddannelsesbesparelser, som intensiveredes på især de sociale medier i den igangværende valgkamp frem mod folketingsvalget til afholdelse senest 17. juni 2019.

GL-kampagne: Nu er der sparet nok

Med statsminister Lars Løkke Rasmussen udskrivelse af folketingsvalget gik GL i luften med en kampagne på de sociale medier, der gentog hovedbudskabet: "Nu er der sparet nok" - #stop2pctNU.

Valgkampen afslørede politisk flertal for at afskaffe omprioriteringsbidraget på uddannelse fra 2020

Desuden indrykkede GL en stor annonce i Politi kens valgtillæg med samme budskab, og en valgpakke blev sendt til tillidsrepræsentanterne med in formationer om, hvad GL foretager sig under valgkampen for at opnå politisk opmærksomhed. Tillidsrepræsentanterne blev opfordret til at tage del i og udbrede kendskabet til GL-kampagnen blandt medlemmerne på skolen og generelt på de sociale medier.

I valgpakken lå Politiken-annoncen optrykt som plakat sammen med et faktaark med hovedtal om besparelserne på de gymnasiale uddannelser og udvalgte citater om uddannelse fra forskellige politikere. Materialet kunne indgå som baggrundsinformation til de mange valgmøder, som blev arrangeret rundt om i landet på gymnasieuddannelserne.

Kampagnen fik bred udbredelse med mange delinger og kommentarer. GL vurderer, at den har haft en god effekt i den samlede indsats blandt uddannelsesaktørerne for at bekæmpe fortsatte uddannelsesbesparelser under valgkampen.

Politisk flertal for at afskaffe omprioriteringsbidraget

I løbet af valgkampen stod det klart, at der tegnede sig et markant flertal for at afskaffe omprioriteringsbidraget efter valget. Det var alene Det Konservative Folkeparti og Liberal Alliance, der holdt fast i VLAK-regeringens planer om at fortsætte omprioriteringsbidraget på uddannelsesområdet frem til 2022.

Flertallets udmeldinger blev modtaget med glæde i GL og blandt øvrige aktører på hele uddannelsesområdet. Selvom meldingerne endnu ikke er omsat i et forslag til finanslov for 2020, fremgår det eksplicit i forståelsespapiret mellem den nye socialdemokratiske mindretalsregering og støttepartierne, at omprioriteringsbidraget skal væk på hele uddannelsesområdet fra næste år.

GL vil sammen med samarbejdspartnere holde regeringen og støttepartierne fast på de tydelige formuleringer i forståelsespapiret ved forhandlingerne om finansloven for 2020 og presse på for, at der bliver geninvesteret i gymnasieuddannelserne ovenpå flere års massive nedskæringer.

Særlig indsats for VUC

Otte VUC-undervisningssteder lukker i 2019, og flere risikerer at følge efter de kommende år. Årsagerne er massive besparelser på de seneste års finanslove, periodevis nedgang i optaget på VUC samt overflytning af aktivitet til FGU, erhvervsskoler og professionshøjskoler.

GL er gået aktivt ind i kampen for at bevare VUC og har bl.a. skrevet en række debatindlæg og oplæg til politikere. I samarbejde med Uddannelsesforbundet afholdt GL en åben politisk høring med uddannelses- og undervisningsordførere og aktører fra VUC-sektoren på Christiansborg i marts 2019.

På høringen rammede daværende VUC-ordfører for Socialdemokratiet, Trine Bramsen, problemstillingen tydeligt ind, da hun konstaterede, at hvis ikke politikerne gør noget for at stoppe udviklingen *" vil VUC fremover falde som fluer"*.

VUC spiller en central rolle i at uddanne unge voksne og voksne som af den ene eller anden årsag ikke har taget den direkte vej gennem uddannelsessystemet. Det har stor værdi for samfundet og for den enkelte, at både unge og voksne opkvalificerer deres almene kompetencer. Kompetencer, der er vigtige, når man skal videreuddannes, have nyt job, nye arbejdsopgaver eller blot skal kunne følge udviklingen inden for sin jobfunktion.

Undersøgelser viser, at nærhed til uddannelse er med til at sikre, at flere opkvalificerer sig, og at frafaldet stiger proportionalt med transporttiden. Derfor er det stærkt bekymrende, at afdelinger i landdistrikterne lukker.

GL har foreslået:

- At der tilføres midler til nødlidende VUC-afdelinger, herunder at den afsatte pulje på 60 mio. kr. i forbindelse med FGU-reformen udmøntes hurtigst muligt.
- At omprioriteringsbidraget fjernes fra 2020 og frem, og at øvrige økonomiske besparelser på VUC-området undgås de kommende år.
- At ressourcetildelingen til landets VUC'er understøtter den brede geografiske uddannelsesdækning.

GL fortsætter med at lægge pres på de politiske partier. Desuden har GL, Uddannelsesforbundet og Danske HF og VUC – lederne i efteråret 2019 igangsat et visionsarbejde for VUC med de uddannelsespolitiske ordførere. Målet er, at parterne sammen formulerer politiske visioner for fremtidens VUC, så den politiske fokus på VUC's egenart og kvaliteter fastholdes.

FAKTA om VUC

Hvert år modtager ca. 100.000 personer undervisning på VUC. I 2017 var der 33.850 årskursister fordelt på 84 VUC-afdelinger rundt i landet. Heraf udgjorde 6.312 årskursister på toårigt hf og 14.155 årskursister på hf-enkeltfag.

8 ud af 10 HF-kursister er 6 måneder efter afsluttet uddannelse på VUC i enten beskæftigelse eller videre i uddannelse.

Alene i 2017 blev 6.000 personer, der har taget en HF-studentereksamen på VUC, optaget på en videregående uddannelse. Over halvdelen blev optaget på professionsbacheloruddannelser for blandt andet at blive fremtidens folkeskolelærere og sygeplejersker.

Gennemsnitsalderen på VUC er 25 år. For AVU-kursisterne er gennemsnitsalderen 26 år, mens den for HF-enkeltfag og 2-årigt HF er henholdsvis 25 år og 20 år.

VUC giver unge forældre en ny mulighed for at færdiggøre grundskolen eller få sig en ungdomsuddannelse. Halvdelen af kursisterne på VUC er forældre. Hver femte er enlige med børn.

Kilde: Danske HF&VUC

Indsats for ledige

Pres på hjælp til afskedigede medlemmer

Nedskæringer og en mindre aktivitetsnedgang på skolerne går hårdt ud over lærerne. 316 afskedigelser registrerede GL i skoleåret 2018/2019. Det er en markant stigning i forhold til året før, hvor 129 lærere blev afskediget.

Situationen har medvirket til at øge behovet for rådgivning om det psykiske arbejdsmiljø og skabt øget pres på psykologordningen i Danske Underviserorganisationers Samråd, hvor det enkelte medlem kan få tilbudt samtaler med en psykolog.

Også GL's kollektive støtteordning - med supplering af dagpenge ved ledighed på op til 5.000 kr. om måneden i et år - har fået flere henvendelser. Siden 1. august 2018 har 71 fået tildelt midler fra støtteordningen, og yderligere 43, der er blevet ledige 1. august 2019, har søgt om støtte. Til sammenligning fik 70 tildelt kollektiv støtte i perioden fra 1. august 2017 – 1. august 2018.

I perioden fra 1. august 2018 og til august 2019 har 190 benyttet sig af GL's karriererådgivning med tilbud om individuelle samtaler, workshop, coaching og efter-/videreuddannelse. Ordningen varetages af Magistrenes A-kasse. Til sammenligning var der 91 tilmeldt i samme periode året før.

Karrieretilbuddet blev evalueret for anden gang i foråret 2018. Evalueringen viste overordnet tilfredshed blandt medlemmerne. En skriver bl.a.:

"For mig har muligheden for støtte til efteruddannelse været meget betydningsfuld – sammen med karriererådgivningen. Jeg fik mulighed for at tage et modul på en diplomuddannelse, og jeg tror, at det har haft stor betydning for, at jeg nu er i job i den private sektor."

I beretningsperioden har 40 fået tilskud til efteruddannelse, som bl.a. omfatter forløb i meritlærerordningen, modul på vejlederuddannelse, matematik, projektlederkursus, idéhistorie for undervisere samt uddannelse til kirketjener.

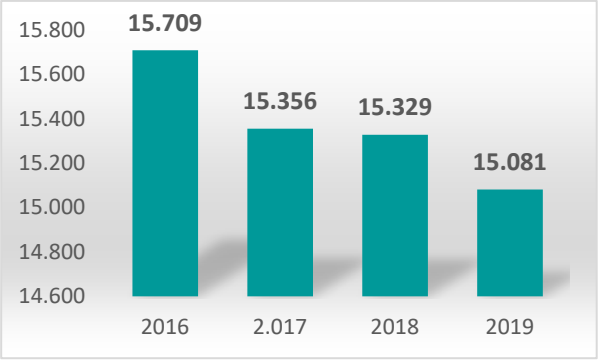

Udviklingen i antal gymnasielærere fra 2016 til 2019

Selvom meget tyder på, at omprioriteringsbidraget afskaffes efter regeringsskiftet, vil der fortsat være pres på gymnasiesektoren og behov for initiativer til at fastholde gymnasielærere som kvalificeret og fleksibel arbejdskraft på et bredt akademisk arbejdsmarked.

Fremtidsudsigterne viser, at der i 2030 vil være 25.000 færre unge mellem 16 og 19 år. Det er godt 10 procent af alle de unge i aldersgruppen og svarer til elevtallet på hele 32 gymnasier, 15 erhvervsskoler eller næsten 900 gymnasieklasser.

Derfor er det vigtigt, at GL støtter medlemmerne med jobrådgivning og bred kompetenceudvikling, så gymnasielærerne fortsat synliggøres som en gruppe med høje og relevante kompetencer.

Arbejdsmiljø

GL styrker arbejdsmiljøarbejdet

De mange afskedigelser og fortsatte nedskæringer presser - sammen med en række øvrige forhold -medlemmerne og det psykiske arbejdsmiljø på skolerne. Det er dokumenteret i det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljøs seneste rapport om arbejdsmiljøet. Rapporten viser, at gymnasielærere er en af de grupper, hvor flest angiver, at de har følt sig stresset indenfor de sidste 14 dage og følelsesmæssigt påvirket af arbejdet. Desuden angiver mange gymnasielærere, at arbejdet tager energi fra privatlivet.

Derudover har gymnasielærere mere overarbejde og får i mindre grad afsat tid nok til opgaverne end gennemsnittet i NFA-rapporten. Også i spørgsmål om at stå til rådighed udenfor normal arbejdstid, og om hvorvidt det er nødvendigt at arbejde i et højt tempo, placerer gymnasielærere sig ringere end gennemsnittet.

Disse resultater fra NFA slår også igennem i skolernes afdækninger af professionel kapital, bl.a. med registreringer af fald i søvnkvalitet og stigende udbrændthed blandt gymnasielærere.

GL har styrket den medlemsrettede arbejdsmiljøindsats med en udvidelse af socialrådgiverfunktionen og ansættelsen af en arbejdsmiljøkonsulent, der skal opruste ved bl. a. rådgivning af medlemmerne og sparring i de lokale og regionale netværk.

Konkret omhandler rådgivningen fx psykisk arbejdsmiljø, specifikke arbejdsmiljøregler, spørgsmål i forbindelse med besøg af Arbejdstilsynet, samarbejdet mellem tillidsvalgte og spørgsmål om opretholdelse af et godt kollegialt samarbejdsklima før, under og efter afskedigelser.

På det beskæftigelsesmæssige og sociale område omhandler rådgivningen bl.a. hjælp før, under og efter en sygemelding, rådgivning om det kommunale sygedagpengesystem (rettigheder og pligter), hjælp til konkrete klagesager, deltagelse i møder med de kommunale jobcentre.

I bestræbelserne på at styrke arbejdsmiljøet har GL igangsat projektet "Det gode gymnasielærerarbejdsliv", der skal sikre medlemmerne det bedst mulige arbejdsliv i engagerede, stærke og handlekraftige fællesskaber på skolerne.

Professionel kapital en hjørnesten i GL's arbejde for et bedre arbejdsmiljø

Trivsel og et godt arbejdsmiljø er afgørende for, at gymnasielærerne kan løse arbejdsopgaverne med høj kvalitet. GL's arbejde med professionel kapital er en vigtig hjørnesten i at sikre gymnasielærerne et godt arbejdsmiljø med ordentlige rammer og vilkår.

Fra efteråret 2014 har GL tilbudt skolerne at afdække deres professionelle kapital. Siden 2016 har GL samarbejdet med Uddannelsesforbundet, så de to foreninger sammen udbyder konceptet til VUC og erhvervsskoler. I alt er der gennemført 213 afdækninger. 39 skoler har afdækket professionel kapital flere gange. Skoler, der har afdækket professionel kapital og deltaget i GL's opfølgningsseminar, giver positive tilbagemeldinger.

FAKTA om individuel rådgivning

Medlemmer af GL kan kontakte Rådgivningen for psykisk arbejdsmiljø på telefon: 33113088.
Er der brug for yderligere afklaring, kan rådgivningen tilbyde op til 5 gratis samtaler med en psykolog.
Medlemmer kan kontakte GL's socialrådgiver og få råd og vejledning om muligheder og rettigheder på arbejdsmarkedet, fx hvis man har helbredsproblemer.
Socialrådgiveren kan bistå i kontakten med kommunen og hjælpe med bl.a. spørgsmål om sygedagpenge/refusion, fleksjob, førtidspension, kontanthjælp, klagesager m.m.
Ring eller skriv til socialrådgiver Camilla Beyer-Nielsen: cbn@gl.org - telefon: 33290984.

TR-uddannelsen

GL udvider TR-uddannelsen

Paletten af tilbud til GL's tillidsrepræsentanter blev udvidet i 2018/2019. På grunduddannelsen får tillidsrepræsentanter og suppleanter bl.a. mulighed for at fordybe sig i samarbejdsaftalen, personalejura, kommunikation, forhandlingsstrategier, lønstatistik og skoleøkonomi.

Grunduddannelse bestående af tre moduler, hver af tre dages varighed, udgør fortsat hjørnestenen i GL's uddannelsesprogram, men med etableringen af kurset for erfarne tillidsrepræsentanter, er der nu taget skridt til yderligere at styrke forhandlingskompetencerne hos GL's tillidsrepræsentanter.

Kurset for erfarne tillidsrepræsentanter i november 2018 blev særdeles godt evalueret, og der er rift om pladserne for de kurser, som er planlagt til afvikling i september 2019 og januar 2020.

I marts 2019 afholdt GL TR-seminaret for alle tillidsrepræsentanter og TR-suppleanter under temarammen ”medarbejderinddragelse”.

TR-seminaret var også i år et tilløbsstykke med ca. 250 repræsentanter. Deltagerne blev præsenteret for oplæg af bl.a. tidligere direktør for IRMA, Alfred Josefsen, arbejdsmarkedsforsker Nana Wesley Hansen, professor Ove Kaj Pedersen og erhvervspsykolog Malene Friis Andersen. Som en del af arrangementet kunne medlemmerne deltage i VUC-årsmøde, TR-kursus for private og områdemøde for erhvervsgymnasier.

Tillidsrepræsentantens rolle og virkemidler er over en lang periode gradvist blevet ændret

I de seneste år har tillidsrepræsentanterne skullet løse stadigt tungere opgaver i forhold til udfordringer med fx nedskæringer, afskedigelsesrunder og det psykiske arbejdsmiljø. Det kommer oven i de udfordringer, som fulgte af decentraliseringen i løndannelsen, etableringen af selvejet og ændringen i arbejdstidsreglerne ved OK13.

Der er således mange og forskelligartede krav og forventninger til tillidsrepræsentanten. Der er krav til tillidsrepræsentanten som lokal forhandler, men også et stigende antal opgaver, som skal løses i dialog og samarbejde, uden egentlig forhandlingsret.

Da meget skal løses lokalt, er det nødvendigt med et stærkt fællesskab på det enkelte gymnasium, hvor medlemmerne sammen viser handlekraft. Tillidsrepræsentanten har en nøglerolle, hvis dette skal lykkes.

GL har derfor fokus på i endnu højere grad at ruste tillidsrepræsentanten til denne udvikling i rollen og opgaveporteføljen. Det sker gennem en reorganisering af TR-uddannelsen og en udvikling og tilpasning af GL’s tilbud til og understøttelse af tillidsrepræsentanterne. Og det sker gennem en facilitering af, hvordan tillidsrepræsentanten på den enkelte skole kan styrke organiseringen af kollegerne, så man får et styrket arbejdsfællesskab, der er i stand til at håndtere de lokale udfordringer.

FAKTA om GL’s uddannelse af tillidsvalgte

GL udbyder bl.a.:

- Grunduddannelse for TR i tre moduler
- Overbygning for erfarne TR
- Tillidsrepræsentant-seminar
- Forhandlingskurser i 2019 for TR på erhvervsgymnasier for at fremme lokale lønforhandlinger
- Seminar for arbejdsmiljørepræsentanter
- Lovpligtig arbejdsmiljøuddannelse i samarbejde med Danske Gymnasier
- Seminar for valgte bestyrelsesmedlemmer i samarbejde med Gymnasiernes Bestyrelsesforening og Danske Gymnasier
- Kurser for medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer

Det gode gymnasielærerarbejdsliv
GL har taget initiativ til i efteråret 2019 at begynde et projekt med titlen "Det gode gymnasielærerarbejdsliv".

Formålet er helt overordnet at skabe en grundfortælling om det gode arbejdsliv som gymnasielærer. Dette skal bidrage til:

- *Samlet set at målrette GL's arbejde som organisation for gymnasielærerne, herunder styrke TR og AMR's muligheder for at arbejde med psykisk arbejdsmiljø og medindflydelse*

- *At understøtte GL's strategi om at arbejde efter en mere organiserende tilgang, hvor man understøtter gymnasielærere i at handle sammen*

- *At afklare og underbygge argumentationen for GL's krav til kommende overenskomstforhandlinger.*

Som optakt til projektet besøges 10-12 skoler, hvor der skal lyttes til gymnasielærernes håb og bekymringer i deres arbejdsliv.

Fokus på Lærerkompetencer

I beretningsperioden har GL konstateret et stigende pres på de faglige og pædagogiske krav til lærerkompetencer i gymnasieuddannelserne. Det kommer til udtryk, når skolerne ansætter lærere uden de nødvendige kompetencer eller undlader at tilbyde pædagogikum til nyansatte lærere inden for det første år.

Derfor igangsatte GL i 2017 en indsats for at styrke fokus på lærerkompetencerne og sikre, at lærere i alle de gymnasiale uddannelser - inklusiv eux - har kandidateksamen i et eller flere fag samt pædagogikum. Det er afgørende for at sikre høj kvalitet i uddannelserne og fastholde gymnasiet som kandidatarbejdsmarked.

Indsatsen sigter mod tre målgrupper og delmål:

- Tilsynsførende, kursusledere samt skoleledelser på alle gymnasiale uddannelser for at øge viden og opmærksomhed og medvirke til en ændring af praksis, hvor den ikke følger reglerne.

- Tillidsrepræsentanter for at øge viden og udvikle redskaber til TR's håndtering af udfordringerne.

- Politikere og Undervisningsministeriet for at gøre opmærksom på fakta og problemer samt opfordre til relevante tiltag.

GL's sekretariat har besøgt mere end 20 skoler og afholdt dialogmøder med TR og ledelse.
Nogle skoler blev valgt ud fra viden om, at de havde ansat lærere med utilstrækkelige kompetencer, mens andre af de besøgte skoler repræsenterer en specifik uddannelsestype eller et udvalgt geografisk område. Der er derudover afholdt opfølgende møder med enkelte skoler.

Nye læreres erfaringer med hhv. at vente på pædagogikum og komme direkte i pædagogikum er afdækket gennem en pædagogikumundersøgelse i 2018 med deltagelse af ca. 4.000 relevante medlemmer.

Undersøgelsesresultaterne er bl.a. formidlet til Undervisningsministeriet og Syddansk Universitet.
GL har især lagt vægt på den manglende overholdelse af reglerne om, at pædagogikum i udgangspunktet skal gennemføres i løbet af ansættelsens første år, og at pædagogikumkandidaterne oplever, at den teoretiske del af uddannelsen underprioriteres til fordel for egenundervisning. Endelig bemærker GL, at kandidaterne oplever et for stort arbejdspres gennem uddannelsesforløbet.

I forbindelse med nyansættelserne i 2018 har GL udsendt materiale og redskaber til tillidsrepræsentanterne. Materialet ligger på GL's hjemmeside. Det er genudsendt i forbindelse med information om det ministerielle tematiske tilsyn med lærerkompetencer i efteråret 2019 samt i forbindelse med forårets ansættelser.

Temaet om lærerkompetencer er drøftet på et områdemøde for erhvervsgymnasier, og der er i løbet af efteråret 2018 afholdt møder for euxlærere, hvor lærerkompetencer var et centralt punkt på dagsordenen. Desuden underviser GL i kompetencekravene på tr-uddannelsen.

GL har også henvendt sig til politikere og Undervisningsministeriet med fakta om kompetencekrav og beskrivelse af problemer og udfordringer, herunder efteruddannelse inden for de nye gymnasiale fag. I den løbende kontakt med Undervisningsministeriet følger GL det særlige tematiske tilsyn, der er planlagt i efteråret 2019. Når tilsynet er afsluttet, vil GL følge op på tilsynsrapportens konklusioner.

I foråret 2020 genoptager GL skolebesøgene og vil fortsat udsende informationsmateriale, der kan øge sektorens viden om kravene til lærernes kompetencer.

FAKTA om pædagogikumundersøgelsen

Undersøgelsen blev i 2018 gennemført blandt 4.000 medlemmer, der var ansat i 2013 eller senere. Svarprocenten var 46.

33 % af de nyansatte havde hverken gennemført eller var i færd med at gennemføre pædagogikum. De fastansatte udgjorde 45 % af denne gruppe.

50 % af de *fastansatte*, der hverken havde gennemført eller var i færd med at gennemføre pædagogikum, havde ikke en uddannelsesplan med en startdato for pædagogikum inden for et år efter ansættelsen. 20 % havde *slet ikke* en uddannelsesplan, mens 30 % havde en uddannelsesplan, der angav en startdato i skoleåret 19/20 eller senere.

90 % af dem, der havde gennemført pædagogikum eller var i færd med at gennemføre uddannelsen, havde mere end et års erfaring som undervisere i gymnasieskolen, inden de påbegyndte pædagogikum.

Fremtidens ungdomsuddannelser

GL mener ikke, at der er brug for at ændre ved strukturen af ungdomsuddannelserne.

Ungdomsuddannelserne har været til heftig debat i beretningsperioden. Flere organisationer og interessenter har udsendt forskellige bud på, hvordan strukturen, indholdet og organiseringen af fremtidens ungdomsuddannelser skal se ud. Hovedparten af udspillene forsøger at imødekomme det politiske krav om, at flere unge skal vælge en erhvervsuddannelse og færre en gymnasial uddannelse.

GL vurderer ikke, at der er behov for at foretage større ændringer af den måde, ungdomsuddannelserne er organiseret på. Derimod er der brug for at skabe mere attraktive erhvervsuddannelser og styrke arbejdet med at sikre ungdomsuddannelse til de op imod 20 procent af en årgang, der i dag ikke tager en ungdomsuddannelse. Både for den enkeltes og for samfundets skyld.

"Alt for mange har alt for travlt med at tale gymnasieuddannelserne ned for at få flere til at vælge erhvervsuddannelserne. Men man får ikke bedre erhvervsuddannelser ved at forringe gymnasieuddannelserne. Erhvervsuddannelserne skal gøres mere attraktive på egne præmisser. Og så bør den politiske interesse i langt højere grad samle sig om at sikre uddannelse til de 20 procent af en årgang, der i dag ikke opnår en ungdomsuddannelse," konstaterer GL's formand Tomas Kepler.

GL arbejder for, at Studievalg får mulighed for at vejlede unge med studentereksamen til at tage en erhvervsuddannelse. I dag er det alene hver fjerde ung, der går i gang med en erhvervsuddannelse lige efter grundskolen. Dermed er erhvervsuddannelserne reelt uddannelser for voksne, og for mange fungerer de som en videregå-

ende uddannelse. Generelt peger GL på, at der skal være bedre og tydeligere muligheder for, at de unge kan skifte fra én ungdomsuddannelse til en anden uden at skulle starte helt forfra. Nye meritregler skal sikres i en ny meritbekendtgørelse, understreger GL.

Undervisnings- og Finansministeriet arbejder i skrivende stund på at kortlægge institutionsstrukturen. GL´s formand sidder i en følgegruppe til arbejdet, der forventes færdiggjort i efteråret 2019. Kortlægningen kan skabe fornyet debat om struktur, indhold, fusioner og taxametre i ungdomsuddannelserne.

Faglærte med studenterhue klarer sig godt

Faglærte med en studentereksamen står stærkt på arbejdsmarkedet. De forøger deres chancer for at få job op til tre gange, og de tjener mere end faglærte uden studentereksamen.

Det viser en undersøgelse ”Faglærte studenter klarer sig godt”, som AE – Arbejderbevægelsens Erhvervsråd – har lavet for Danske Gymnasier og Gymnasieskolernes Lærerforening, der sammen offentliggjorde undersøgelsen i maj 2019. Undersøgelsen følger de 20.320 faglærte, der blev færdige i 2015. Og den zoomer ind på hver femte af de faglærte, der også har taget en studentereksamen.

For GL var det især vigtigt at få lavet undersøgelsen som modvægt til en tiltagende og uberettiget negativ tone over de gymnasiale uddannelser fra flere opinionsdannere i den offentlige debat. Tonen blev navnlig skarp, når erhvervsuddannelserne skulle tales op på bekostning af de gymnasiale uddannelser.

I pressen gav GL-formanden undersøgelsen en positiv modtagelse og argumenterede for, at en erhvervsuddannelse kan være et godt valg for nogle studenter.

”Jeg er glad for, at faglærte med en studentereksamen klarer sig godt økonomisk og står stærkt på arbejdsmarkedet. Undersøgelsens resultater underbygger, at en erhvervsuddannelse bør ses som et godt valg for de lidt ældre unge med en studentereksamen, sådan som Dansk Industri, Dansk Metal, Dansk Byggeri og 3F formulerede det i et fælles debatindlæg i Jyllands-Posten for nylig”, understregede Tomas Kepler.

Undersøgelsen har bl.a. været med til at støtte det politiske budskab fra GL og flere arbejdsgiver- og lønmodtagerorganisationer om, at Studievalg fremover bør have mulighed for at vejlede unge med en studentereksamen til erhvervsuddannelser.

GL's internationale arbejde

GL arbejder internationalt ud fra dels et solidaritetshensyn med hjælp til andre, dels ud fra en snæver varetagelse af medlemmernes interesser, hvor GL følger det uddannelsespolitiske arbejde i Norden, i EU og i OECD og samarbejder med lærerorganisationer i andre lande. Det sker for at få kendskab til forholdene og for at samarbejde om et kvalificeret med- og modspil til de uddannelsespolitiske initiativer, der udspringer af regeringernes stigende internationale samarbejde.

Nordiske møder

De nordiske lærerforeningers formænd mødes to gange om året. Herudover deltager GL i to møder årligt i et sektorsamarbejde for ungdomsuddannelserne, hvor der foregår en nyttig udveksling af erfaringer med reformer i sektoren og drøftelser af udviklingstendenser. I oktober 2018 blev der på tværs af sektorerne afholdt en konference om fællestræk ved de nordiske uddannelsesreformer.

Det europæiske lærersamarbejde

Den europæiske lærerforening, ETUCE, er den europæiske region af den globale lærersammenslutning Education International. ETUCE varetager lærernes interesse i forhold til EU og udveksler erfaringer mellem lærerorganisationerne om aktuelle temaer. ETUCE får hvert år store EU-bevillinger til projekter, der udmønter sig i konferencer.

GL har bl.a. deltaget i konferencer om at integrere flygtninge og indvandrerbørn bedre i uddannelsessystemet, om betydningen af at sikre lærerne en løbende efteruddannelse og konferencer om arbejdet med digital dannelse og demokratisk medborgerskab.

Senest har ETUCE fået EU-midler til et fælles ETUCE-EFEE (den europæiske sammenslutning af arbejdsgivere i uddannelsessektoren) projekt om den digitale udfordring for skolerne. Her sættes fokus på, hvordan udviklingen påvirker undervisningen, og hvordan lærerne kan rustes bedst muligt til udviklingen, så den ikke bliver en belastning, men til gavn for elevernes læring. GL indgår i projektets styregruppe.

Kontakten til EU og OECD

Der sker et stadig tættere uddannelsespolitisk samarbejde inden for EU, ligesom OECD er blevet meget aktiv på uddannelsesområdet. GL følger løbende EU-arbejdet, bl.a. via ministeriet EU-specialudvalg og via DL-i samarbejdet, der har et kontor i Bruxelles, som DUS finansierer, og som holder bl.a. GL orienteret om nye EU-initiativer.

OECD er optaget af, at lærerrollen skal være attraktiv og fremhæver, at det er vigtigt at kunne tiltrække og fastholde kvalificerede lærere. Tillid til og inddragelse af lærerne i fx reformprocesser øger sammen med et lokalt råderum til skolerne kvaliteten i undervisningen og sikrer reformimplementeringer, understreger OECD.

I juni 2019 udkom første del af den seneste TALIS-undersøgelse, TALIS 2018. Som noget nyt har man medtaget spørgsmål, der skal belyse lærernes arbejdsbelastning og stress. Den del af undersøgelsen er dog først klar til publicering i marts 2020. GL deltager to gange om året i kontaktmøder mellem lærerorganisationerne og OECD's uddannelsesafdeling og er i Danmark repræsenteret i ministeriets PISA- og TALIS-referencegrupper.

Det årlige Teacher Summit – ISTP

I samarbejde mellem Educational International og OECD arrangeres hvert år et Teacher Summit for lande, der har klaret sig godt i PISA-undersøgelsen eller har vist gode forbedringer. Det er møder, hvor deltagerlandenes undervisningsministre møder op sammen med formændene for de to største lærerforeninger.

GL har deltaget i alle afholdte møder. I marts 2019 fandt ISTP-mødet sted i Helsinki. Temaet var bl.a. leading together – om hvordan man styrker skoleudvikling ved at uddelegere til lærerne og arbejde med teacher leadership.

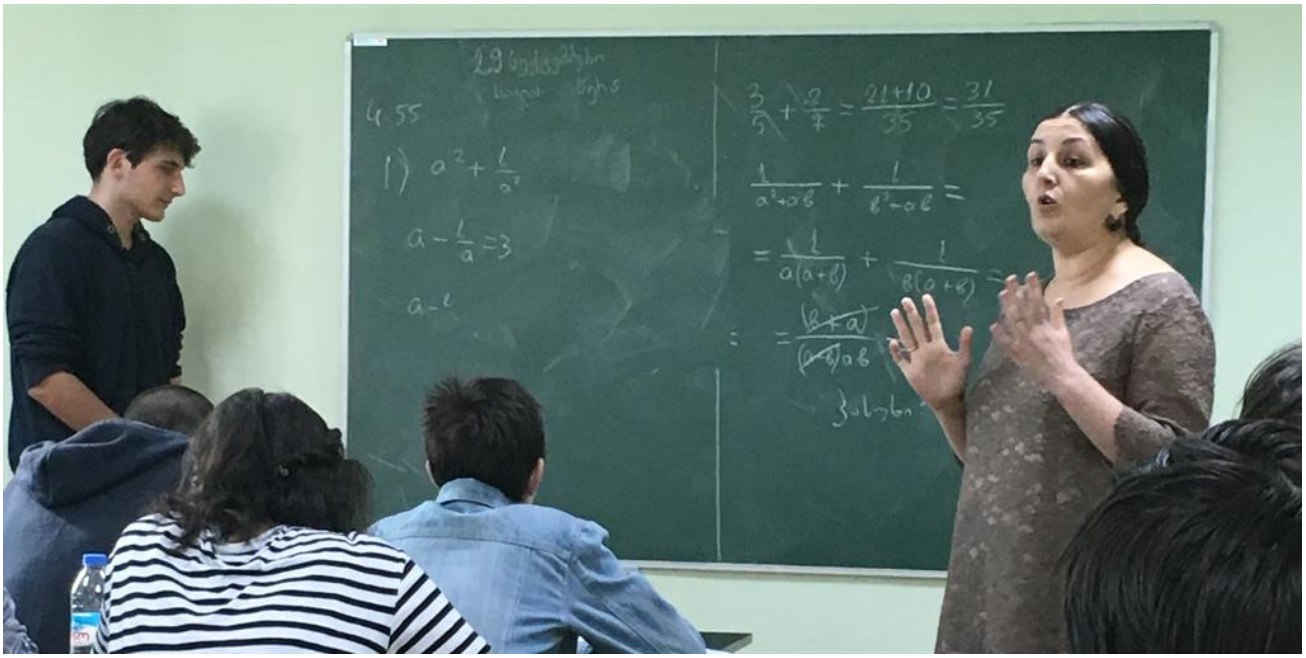

GL arbejder internationalt i solidaritetsprojekter med andre lærerorganisationer og for at opnå uddannelsespolitisk indflydelse gennem medlemskaber af foreninger i Norden, Europa og den øvrige del af verden. Billedet her er fra projektet i Georgien.

Årets ISTP-møde følges op herhjemme med en dansk konference, der skal fremme, at der lokalt bliver fulgt op på de gode intentioner fra ISTP-konferencen. Årets danske konference om lærerledelse finder sted d. 4. oktober 2019.

Det globale lærersamarbejde

Education International, EI, repræsenterer over 33 millioner lærere globalt. Hvert fjerde år afholder EI verdenskongres, som GL deltager i. Herudover deltager GL i arbejdet via de europæiske aktiviteter, som ETUCE står for. EI udfører dog en løbende lærerinteressevaretagelse over for fx FN og UNESCO i arbejdet med FN's verdensmål, specielt SGG mål 4 om at sikre gratis offentlig kvalitetsuddannelse til alle. FN er også vagthund over for de regeringer, der udfører overgreb på lærer-aktivister, og det lykkes ofte FN at få frigivet fængslede lærere.

EI's seneste verdenskongres fandt sted i juli 2019 i Bangkok med 1200 deltagere fra hele verden. Her godkendte man arbejdsprogrammet for den kommende periode og drøftede og vedtog en lang række resolutioner, der bl.a. skal være med til at fremme demokrati og faglige rettigheder og fri kvalitetsuddannelse til alle.

GL's solidaritetsarbejde

GL har de seneste to år gennemført et solidaritetsprojekt i Georgien, hvor danske lærere inspirerer georgiske kolleger og deres lærerforening til at spille en mere aktiv rolle i debatten om skoleudvikling og uddannelsespolitik.

Kort før sommerferien 2019 har GL fået bevilget yderligere 1 million kr. fra CISU (Danida-midler) til at videreføre samarbejdet i de kommende to år. Første element i den nye projektperiode er et besøg i Danmark i begyndelsen af september 2019 af 8 georgiske lærere, der ud over møder med GL og ministeriet skal besøge en række af de danske projektdeltageres skoler.

Gymnasieskolernes Lærerforening

GL@gl.org

Tlf. 33 29 09 00

GL

GYMNASIESKOLERNES LÆRERFORENING